

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer kedden és pénteken.

Ára:
Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre . . . 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.

Szerkesztői s kiadói szállás:
Kenyeres Adolf ügyvédi íródjaja, Nagypiaczón.

NEMERE.

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

3 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden igtatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alku szerint. — Hirdetések fölvetnek a szerkesztőségben és Römer és Kammer nyomdájában.

Előfizetési fölhívás.

Programmunk, valamint előfizetési feltételeink a korábbiak: **Julius — September** $\frac{1}{4}$ évre ft. 1.50. **Julius — Deczember** $\frac{1}{2}$ „ „ 3.—

Kenyeres Adolf,
felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Brassó, 1871. Junius 28.

(O). Már huzamosb idő óta olvassuk a lapokban, hogy egyik vagy a másik városban a sütő-, szabó-, nyomdász- s más segédek strik-olnak, s miután hazánk fővárosában Pesten is utóbbi időben több rendben fordult elő a közrendet ugyancsak megzavaró ilyen jelenség, nem lesz érdektelen, a dolog lényegével egy kissé közelebbről megösmernedni s hazánkban felmerülésének okait felderíteni.

Strike (olvasd strájk) angol szó és számos értelmezései közül itt annyit tesz, mint munkát beszüntetni, még pedig feltűnően, egyszerre és mindazon segédek általi munka-beszüntetés, kik azon városban egy bizonyos iparággal foglalkoznak. Sokszor lehetett eddig is kisebb nagyobb városokban tapasztalni, hogy egy vagy más iparosnak egy vagy több segédje épen a legszorgosabb munka idejében hagyta oda műhelyét, vagy hanyagolta el kötelességszerű foglalatosságát s ez nálunk szinte megszokott dolog. Még is ha már az ily egyes is elszórtan előjövő munkabeszüntetés is boszantó zavart okoz az egyes iparos üzletében, mennyivel nagyobb rendtelenséget és valóban kellemetlenebb zavart

idéz elő a tömeges munkabeszüntetés vagy is a strike, mint ezen új és modern társadalmi betegséget általános angol néven nevezni szokták.

Hogy concret esetet hozunk fel, példaként teilemlítjük a f. év május havában Pesten tapasztalt betűszedők strike-ját, midőn a lapokat nagyon későre és nyomdahiákkal tele kaptuk több napokon át. Meggyült volt ekkor a bajuk a nyomdatulajdonosoknak, kiknek maguknak kellett hiányos segítséggel t. i. gyakornokokkal és szükségből felvett egyénekkal dolgozni éjjel nappal.

Strikoltak Pesten ugyancsak f. év május havában a zsemlesütő és szabósegédek is, s mindannyiszor lehetett ezen sociális irányu mozgalmaknak, habár csak csiraszerűeknek is mondhatjuk őket, tapasztalni rendzavaró visszahatását a társadalmi életre.

De van az ilyen tömeges munkabeszüntetéseknek egy más, morális és politikai tekintetben veszélyes oldala.

A rendes foglalkozásának félbehagyására izgatott munkás idejét nem otthon, hanem többnyire nyilvános helyeken, zajos társaságokban tölti, hól kedélye az elégtelenséget hirdető beszédek által mindinkább felnerül, — értelmét, felfogását és tudása körét túlhaladó tárgyak vitatásába bocsátkozva, alaptalan elégtelenségének okát ott keresi, a hol az épen nincs, a drága időt hasztalanságokkal elvesztegeti, semmit sem szerez, netalán szerzeményét elkölti, mert élni kell és a gyülekezések nyilvános helyén a pénzkidrást elkerülni nem lehet, így aztán adósságba keveredik, a munkától elszokik, de hozzá szokik a többnyire káros következtésü tömeges tüntetésekhez s

lesz belőle az államnak egy elégtelen követelő és békétlen tagja.

Ha Angolhonban és Európa oly országában, hól a nagy mértékben kifejlett gyár iparral párhuzamban kivált a gyári munkás osztály tekintélyes társadalmi tényezővé fejlődött, ily tüntetések indokoltabb czélok elérésére jönnek is elő, az nem lep meg bennünket; de annál feltűnőbb és váratlanabb az ilyen mozgalom hazánk fővárosában, hol az új lendületet vett ipari és kereskedelmi élet — úgy nemkülönben a tetemes építkezések által igénybe vett kézművesek oly jó keresetben és oly nagy napi díjban részesülnek, minőhöz hasonló biztosan egy államban, egy fővárosban sem található, — s mely keresetből józan és takarékos életmód mellett nem csak hogy tisztességesen megélhet a pesti munkás, de még szép összeget is takaríthat meg magának, mint ez sok derék munkásnál meg is történik.

Innen látható, hogy a pesti munkás mozgalomnak nem természetes, a helyi viszonyokból kifolyó, — hanem mesterséges és külföldi forrásból beszivárgó ragályzást anyagban rejlik az oka.

Hogy pedig e felületesen véve csekély jelentőségü, de mélyebben vizsgálva nagy veszélyü mérget rejtő körjelek tovább ne harapódzanak, kormányunk eddigi intézkedéseiből felvagyunk jogosítva azon reményre, hogy a további czélszerű intézkedéseket nem fogja elmulasztani.

A „P. N.“-ban e tárgyra nézve következőt olvasunk:

A hatóságnak már hosszabb idő óta pozitív tudomása van arról, hogy a londoni „International“-nak Pesten is meg vannak a maga ügynökei, kik között első sor-

TÁRCZA.

Magyar családok Brassóban a hajdonkorban.

Közvélemény szerint Brassó a szászok ide telepedésekor, habár mint kis helység is, állott. Ezt mutatja neve is, melyet magok a szászok is sokáig használtak, s csak később, miután az eredeti, O. Brassó végéni helyéről a jelenlegire a czenken állott fiscalis vár védelme alá települt át, cseréltek a német Kronstadt névvel.

Az Endre király német lovagirendnek tett adomány levele ezt mondja ugyan a Barcza vidékéről, hogy az a lovagirend bejövetelekor pusztá és lakatlan lett volna: azonban ez csak olyan dicsérő szóvirág, mely ezen vidéknek a lovagirend bejövetele és az adományozás ideje közötti különbségét akarva érdem gyanánt feltüntetni, ez által az adományt indokolja. Ez nem teszi azt, hogy a kunok békésen elött lakott vidék, teljesen népesség nélkülivé lett volna, a mi képzelhetetlen. Sőt azután is, részint már a német lovagrend korában, mint a Willermus püspök 1213-beli leveléből következtethetni lehet, részint később a barczaföldi fiscalis várak körébe számos magyarok és székelyek települtek és laktak a Barczán, s név szerint Brassóban is. —

Ugy véljük, hogy a „Nemere“ olvasói előtt nem leendő egészen érdektelen, ha néhány Brassóban előjövő régi magyar családokat ez alkalommal fel-említünk, a leírásban a mennyire lehet az eredeti írást megtartva, ilyenek:

A Sándor család, melyből előjönnek:
Sandour István, 1077—1095 közt adományul nyeri Töresvárat és vidékét, utána felesége Erzsébet oltalmazza (de fia alatt elesik a vár s maga is megöletik, míg később utóda Rakne János ujra megépíti) csiki kronika.

Comes Jacobus filius Nicolai, filii Sandur villicus de Brassov. I. Lajos k. kiváltság levele 1353-ból.

J. Sander falmagy. Siebenb. provis. Blätter. —

Barczai család:

Nicolaus Comes, filius Borey (de Bortza dicti) aláírja 1213-ban, mint a német lovagrend közelebbi szomszédja, az ennek számára Willermus püspök által kiadott adomány levelet.

Ördög család:

Stephanus dictus Ördög civis civitatis Brass. követ 1385-ben. — S. prov. B.

Michael Erdeg civis civitatis Brassovien-sis 1478-ban. Hunyadiak kora Telekitől.

Csonkabonka család:

Barth. Schunkabunk, falmagy és bíró 1430—1451-ig. — S. pr. Bl.

Barth. Csonkabonka civis civ. Bras-soviensis 1478. — Teleki Hunyadiak kora

Barth. Schunkabunk bíró 1494-ben. S. pr. Bl.

Marcus Schonkabonck tanácsos és falmagy 1498—1608-ig Weisz M. kronikája.

Georg Schunkabunk tanácsos 1643-ban. — D. Fundgruben.

Bánfi család:

Stephanus Banphi episcopus Coronensis. 1448. — Benkő Milkovia.

Martinus Banfi timár és tanácsos, 1608—1621-ig. Weissk.

Bánfi Pál (sic.) communitas tagja 1613—1617-ig. — D. Fundgruben.

Petrus Banfi timár és tanácsos 1613—1629-ig. — D. Fundgr.

Arkosi Veres család:

Petrus Veresius Arcusinus brassai iskola rectora 1552-ben és 1556-ban. — Benkő transsylyv. —

Forgács család:

Michael Forgacs mészáros és tanácsos 1605—1617-ig. — D. Fundgr.

Margaretha Forgacs, Petr. Mederusz szász pap. neje 1654—1648-ig.

Valent. Forgätsch falmagy 1637—1639-ig. — S. Pr.-Blätter.

Aradi cs.:

A schellenbergi csatában 1599-ben a zászlót a brassai hires kapitány Aradi viszi. — S. Hausfreund 1855.

Kömives cs.:

Kömives István 1587 készült sirköve megtaláltatott a mult században a bolonyai szász temetőben.

Bojér cs.:

Bojér István 1613. tanult, csendes és kegyes embernek mondja Hegyes senator.

Boyer Péter a fennebbinek öcsese. — D. Fundgr.

Hegyes család:

Andreas Hegyes comm. tagja és tanácsos 1613—1627-ig. — D. Fundgr.

Joh. Hegyesius, iskola rectora 1637—1640-ig. — Benkő transsylyv.

Magyar delegáció.

ban néhány külföldi nyelv-tanár áll. A Pesten történt strikeok majdnem mind a külföldi munkásszövetség izgatásai folytán és annak felhívására történtek.

A párisi commune leveretését az „International“ Európa-szerte tüntetésekkel üli meg, s ily tüntetések Pesten is elrendelve voltak. E célból egy városi tőrre volt hirdelve népgyűlés. Minthogy e tér felett a város rendelkezik, az ott a népgyűlés megtartását betiltá.

Az illetők erre összegyűltek az István-tér 4. számú házban, hol ezen, a hatóság-nak előbb be nem jelentett gyűlésen, beszédek tartattak a párisi commune megünnepelésére, és szidalmazták a monarchiát s a tulajdon-jogot. Inuen az illetők, mintegy 4—500-an tárt sorokban indultak ki a városligetbe a „bimbóház“ korcsmába. Mind-egyik munkás fővegén gyászkokárdát viselt, a párisi commune eleste feletti gyász jelétül.

A nevezett városligeti korcsmában beszédek tartattak hogy: Le a monarchiával! Le a kormányval! — Több városi biztos szétoszlásra hívta fel a tömeget, s az ellenszegülők letartóztatottak.

Eddig összesen mintegy 16-an voltak fogva. Ezek feles számmal külföldi s bécsi ismert munkás-izgatók, kik, úgy látszik, Pest rendezetlen viszonyait igen alkalmassáknak találták izgatásaikra s egyelőre nagyobb mérvű munka-felfüggesztést terveztek, mi részben sikerült is. Ön természetesen fogja találni, hogy ilyesmit a hatóság nem nézhetett tétlen kézzel s a megfelelő intézkedéseket sietett megtenni. Ez intézkedésekről, a melyeket a városi kapitányság toganatosított, a belügyministerium értesítve van, az illető vizsgálati iratok a ministeriummal közöltettek, s legyen ön meggyőződve, hogy a személyes szabadság érdekei szintugy tiszteletben tartatnak, a mint a hatóság nem fog késni oly szigorit is alkalmazni, minőt a viszonyok követelnének. Ez internationalis mozgalomtól egészen függetlenül történik az, hogy a városkapitányság oly munkásokat, kik 8 nap alatt keresetforrásukat nem tudják kimutatni, Pestről kiutasít. Ilyesmi városi statutum alapján történik; s ezt a fenyegetett közbiztonság érdekei követelik, miután ép most, midőn különben munkáskézben oly nagy a hiány, Pesten feltűnő nagy számmal csoportosulnak oly emberek, kik nem akarnak dolgozni. Ennyi az, mit ez ügyről, a vizsgálatok jelen állapotában, önnel közölhetek.

Horvát cs.:

Michael Horvat timár és törcsvári alporkoláb 1612-ben. D. Fundgr.

Horváth és Ferencz családok elszázasadva ma is vannak főként Feketehalmon.

Balog cs.:

Balog István meghalt 1640 és leánya Balog Kata 1637-beli sírköveik megtaláltattak a mnlt században a bolonyai szász temetőben.

Major cs.:

Major András brassai magy. predikátor 1646—1649-ig brassai Major Márton, a gyulafejérvári könyvnyomda felügyelője 1642—1656-ig. Benkő transsyly.

Magyarosi cs.:

Magyarosi Péter mészáros 1656 előtt. Magyarosi János szőszolló 1707-ben. Bolonyai magy. szomszedság articalussai. Magyarosi kömives 1718-ban.

Gothárd cs.:

Bolgárszegi Gothárd Márton m. préd. 1649—1660-ig. Gothárd Jakab m. préd. 1675—1682-ig. Gothárd János ugyan az 1682—1685-ig.

Az albizottság a pénzügyministerium 1872. évi költségvetését, mely 1,887.674 frtot tesz levonás nélkül helyben hagyta, szintugy a 2.774 frtnyi fedezetet. Az albizottság a közös miniszteriumnak válaszára nézve, melyet az 1871. évi közösi költségvetés tárgyalásakor a bizottság által hozott határozatokra és nyilvánított kívánatokra adott, a következőket jelenti:

1. Az 1867-ik év végével maradt, de mindedig teljesen meg nem osztott közös pénztári készlet iránt a közös pénzügyminiszter azt jelenti, hogy újabb sürgető átírást intézett a monarchia két felének illető minisztereikhez, melyben az érintett közös pénztári maradványok és egyéb aktív követelések kiegyenlítésének befejezését szorgalmazta, — de az utolsó ülészek befejezése óta lefolyt rövid időköz folytán végleges eredményt nem jelenthet.

Miután nemesak tavál, de az 1867-ik év 15. t. ez. hozatala és így 4 év óta mind a magyar országgyűlés, mind a közösi bizottságok sürgetik a közös aktív tárgybani leszámolást, az albizottság kifejezést adva azon a közös pénzügyminiszter által is osztott reménynek, miszerint ezen, mindkét fél államháztartására nézve oly fölőtte fontos és az 1867-ik évi zárszámadást egyedül leletséggé tevő ügy minél előbb végleges megoldásnak vitetendik eléje, a közös pénzügyminisztert ezen irányban folytatott tárgyalások siettetésére véli utasítandónak.

2. A közös nyugdíj-szabályzatnak az illető törvényhozó testületek utján leendő létrehozása iránt a közös pénzügyminiszter arról értesíté a közösi bizottságokat, hogy a monarchia két felének miniszteriumaival már korábban közölt a polgári rendű közös tisztviselők és hozzátartozók nyugdíjairól szóló törvényjavaslatnak, az illetékes törvényhozások alkotmányos tárgyalás alá való boesátását szorgalmazta ugyan, azonban a két államterület miniszteriumainak módjában nem volt a jelen ülészek megnyitáig ezen tv.-javaslat tárgyalását lehetővé tenni.

Az albizottság tekintettel az utolsó ülészek befejezése óta lefolyt időköz rövidségére ezen jelentést tudomásul veszi; minthogy azonban a fönálló nyugdíj-szabályzat nem alkotmányos uton jött létre, a közös pénzügyminisztert továbbá is oda utasítandónak véli, hogy a két fél miniszteriumai utján az illető törvényjavaslatnak alkotmányos tárgyalása siettetését szorgalmazza.

3. A főszámszéknek az alkotmányosság elveinek megfelelő szervezésére nézve azt válaszolja a közös pénzügyminiszter, hogy azt még nem lehetett keresztül vinni, miután a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok számára fölállítandó számszék szabályzata eddigelé még nem került alkotmányos tárgyalás alá; — megjegyezvén azonban, hogy e tekintetben egy előfeltételnek már elég tétetett az által, hogy ő fölsége a közös főszámszék elnökét kinevezni méltóztatott.

Az albizottság azon nézetből indulva ki, hogy, miután sem az osztrák közösi bizottság, sem a monarchia két felének törvényhozása a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok számára fönálló főszámszék végleges szabályzatának alkotmányos tárgyalásától a közös főszámszék szervezését függőben tartani nem akarták — a közös pénzügyminiszter által érintett akadálynak ily döntő súlyt tulajdonítani nem lehet — nem ismerheti el azt, hogy a szervezés egy előfeltételének az által már elég tétetett volna, hogy ő fölsége a főszámszék elnökét kinevezni méltóztatott, sőt épen azért, mivel az alkotmányosság elvei szerint a főszámszék elnökét kirekesztőleg illeti a felelősség terhe, ennek törvényes — megállapítása s így a számszék végleges szervezetének életbe léptetése előtt a közös miniszteriumnak az elnök kineveztetése iránt tett fölterjesztését időelőttinek nyilvánítani kénytelen.

Egyébiránt a közös miniszterium már most nemesak fölhivandó, de kötelezőleg arra volna utasítandó, hogy a közös főszámszék elnökének a miniszterekkel koordinált állása és az egész számszéknek az alkotmányosság igényleteinek megfelelő szervezése iránti törvényjavaslatot halasztás nélkül a monarchia két felének miniszteriumai utján az illető törvényhozó testület tárgyalása alá terjeszteni siessen.

V i d é k.

Czofalva, 1871. Junius hó 25.

A helybeli év. ref. felekezeti iskolában ma- nap tartatott meg a rendes vizsgálat.

A egész tárgyról nem szölanék, — ha csak ezt kellene meg írnom — de lelkemet nyomja egy fájdalom, a számalom. Tudtam, és tudom én azt vajmi jól, hogy a falusi tanitók csekély — mondhatni semmi — fizetés mellett minő állást foglalnak el; de azt nem tudtam ez évig, hogy a tanitói pálya oly serdülők között, kik még szölanai is alig tudnak; kedves legyen, sőt szenvedélyé váljék.

Háromszék egyik legkisebb helysége ez, t. olvasó! egy olyan, melyben a megyének absolute semmi, a községnek pedig csak annyi jövedelme van, miből a kiadások fedezetnek nagy nehezen.

E helységben adta énekvezér és tanító Sándor Mihály ur a vizsgát mainap, szölok, hallgatók, és idegenek legnagyobb meglegedése és elismerése között. — Hogy mily szenvedélyes jö tanító volt ez évben is, azt fényesen bizonnyította.

És a fizetése: — — — Kántori és tanitói fizetés = 21 kalongya rozsz, 21 kalongya zab, 1200 □-öl szántó használata és . . . és . . . 11 forint. 20 kr. o. é.

Egy jó tanítónak, kit a környék is annak ismer; s hogy szenvedélyel tanítson, miként teszi, megélni ennyi fizetésből; ez talány előttem.

Reméljük, hogy a tanfelügyelő ur — mint megígérte — gondoskodni fog róla, mert ha valaki, ugy bizonyára ő is kiérdemelte; de szivesen kérjük aképen intézkedni, miszerint ne szakitassunk el tőle.

Addig pedig kérnök szépen a Czofalvi megyebíró, hogy a mi három évtől fogva megyei jegyzőkönyvön egyhangulag elhatározva van — t. i. tanitói lakon egy kutatás — végre valahára készüljön rá s hajtsa végre.

Csia József.

Bácsfalu, 1871-ik évi junius hó 24-én.

Tegnap, midőn a Brassói heti vásárból délután 5—6 óra tájt vissza jöttünk, Deresztze és Bácsfalu közt — a mi noha sem nyárban sem télben nem tartozik ritka esetek közé — ismét egy kellemetlen meglepetése volt az utazó közönségnek.

Ugyan is a rendkívüli esözések miatt a Tömös vize megáradván, mely az áradásakor a hely lejtős fekvése tekintetéből dühögő sebességgel szokott folyni, körülbelül 14 szekéren lévő utazók kénytelenítették az árviz szölen megállni, — bámulva az árviz garázdálkodásait, s várva annak apadását. A várakozás azonban mind fístbe ment, — mert késő este még is csak vissza kellett menni a Deresztzebe mindnyájunknak: a hol minden aggodalom mellett szerencséseknak érzették magukat azok, a kik a korcsmába korán beszállásolhattak, azért, mert a fogadó helyiség az összes utazók számára szök lóvén — egyrésze kénytelen volt a Deresztzei román szomszédok testvéries vendégszeretetét igénybe venni, — a honnan csak más napra viradólag lelete utunkat veszély nélkül tovább folytatni.

De ezzel nincs vége mindennek, mert tegnap östve az árviz szölen ácsorgásunk alatt egy oly dicseretre méltó cselekedetnek is voltunk szemtanui, hogy azt érintetlenül hagyni embertelenség volna, és az ime így következik:

Deresztzei gyapju mosató t. Jenáche Alexe ur látva, hogy a Bácsfalvi és Türkösi gyapju mosó munkás nözsemélyek, kik a munkát végezve, minden östve haza szoktak menni — de most a hazamenetelre nem számíthatva, a Deresztzebeni ejszakára visszamaradás öket kétségbeejtő jajgatásra fakasztotta — saját költségén 6 új frt. fizetés mellett egy oly ismerős molnárját fogadta meg, a kit többször látott az árvizen kemény megrakott szekérével keresztül vergődni — és a kinek most is sikerült a sebes nagy folyót kaeskaringsan kerülvetve, a nözsemélyeket — noha közbe-közbe az átszállítás alatt nagy sikoltásokat is lehetett hallani — szerencsésen által szállítani. Azon nözsemélyeknek pedig, kiknek nem volt bátorságuk a szekerre felülni s Deresztzebe vissza maradtak, a nevezett Jenáche ur sajátlából mindamennyinek vacsorát adatott. Hát nem tiszteletr méltó egy oly nemes lélek, a ki szegény munkásait a veszedelem s szükség idején a sárból kirántani igyekszik?

De ezzel sincs vége mindennek, mert miután ez is megtörtént kezdődött ismét az utazásban megakadályozott nép zugolódása és hogy hányféleképen lehetett elkeseredett hangokat hallani, azért t. i., hogy egy oly hidnak építéséről, mely már ezelőtt századokkal fenn kellett volna hogy álljon, s még mai napig is mindenfelől hallgat a Kronika felöle, azt képzelni se lehet; s épen azért minthogy a kárhoztatások többnyire az illető törvényhatóságok gondatlanságaira s lássu működéseire vonalkozók voltak, helyesebbnek tartom ide nem sorolni.

Különben ideje is volna a nevezett helyre, a hol a víz gyakori változatos áradásai s folyásai miatt még csak állandó pallót sem lehet tartani, s téiben is az utazók fagyrepedésekben megakadva s beszakadva irtóztató szerencsétlenségeket szenvednek, hogy már valahára egy állandó hidnak építését az illető törvényhatóság elrendelné, a mit a nép már rég óhajt; mert tapasztalat szerint annyi bizonyos, hogy Bácsfalu, Türkös, Csernátfalu és Hosszufalu községei a hidépítési költségek aránylagos részét fizetni készek, hogy a Brassó községe is — részint a határ fekvésének tekintetéből, (mert a folyó területének hason fele része Brassóhoz tartozik) s részint pedig azért, mert a fönnebbi községekből összesen

évenként tizenhét ezer osztr. értékű frt. árendát huz — a hidépítés költségeinek hasonló részét fedezni nem vonakodnék, úgy mint 1857-ben is vonakodott; mert tisztelettel legyen mondva, ha 1857-ben a Brassói communitas lelkiismeret szerint cselekszik — meggondolva s megfontolva azt, hogy a nevezett helyenni hidat nem csak a fönnébbi négy községbeliek, hanem a Zajzoni fürdőbe Oláhbonból jövő vendégek s az Ósánczi vámhivatalhoz utazók is örömet használnák, s nem tette volna azt a nevetni való ajánlatát, hogy a kilenczezer frt. akkori hidépítési költségvetésnek csak $\frac{1}{9}$ -ed részét vállalja el, a mi csakugyan nem vált becsületére a Brassói communitásnak, hanem igazságszerűen annak hasonló részét fedezni nem vonakodott volna, a mit későbbben teljesíteni úgy is kényszerítve lesz, hát bizonyos, hogy a hidnak felépítése még azon években 1857 és 1858-ban be is lett volna végezve.

De hiába, mert a mi 1857-ben történt, arra csak annyit mondhatunk, hogy akkor a Hosszufaluban székelő „Bezirks-Amt“-tal volt dolgunk, a mit bár csak soha se ismertünk volna, mert a helyett, hogy a Brassói communitást felsőbb helyen az igazság teljesítésére kényszerítette volna, inkább kész volt, az említett hidépítésre vonatkozó okmányokat boldogabb időnkig „ad Acta“ tenni, csak hogy ránkort ne vegyen magára; mert hát akkor savanyu szelek fujtak s ki a stajóráját szerette — tudta miként cselekedjék, hogy gyakori marsolás nyakon ne csapja.

Az igazság teljesítésére pedig épen nem akart kényszeríteni egy oly testületet, a melynek egész a tetőpontig nagy befolyása volt.

De hála az ég urának ma másképen állunk, mert a kecskét akarátja ellenére is ellehet hajtani a vásárba.

Végre még csak azt akarom megemlíteni, hogy a mi szerencsétlenségek az 1857-ik évtől óta, Bácsfalu és Dereszté közt a hid nem léte miatt az utazókkal történtek, és azután is történnek, azokat mind csak is a Brassói communitas rég ismert egoisticus szokásainak lehet tulajdonítani, mert mint fönnébb is említve van, ha a Brassói communitas 1857-ben az igazságot követni nem vonakodik, a hidunk rég hogy készen volna, s annyi mindenféle szerencsétlenségnek téiben, úgy mint nyárban nem volnánk szemtanúi. —

L. A.

Külföld.

FRANCZIA ÜGYEK.

Thiers, Jules Favre, a pénzügyér, a centrum és a jobboldal között legújabb értesülések szerint szakadatlan értekezések folynak egy újabb kölcsön kieszközölése tárgyában, melylyel azon esetre, ha a jelenleg aláírás alá bocsátott kölcsön sikerülne, — Németországot tökéletesen kielégíteni szándékoznak. Azt remélik egyszersmind Versaillesban, hogy a szerződés idő előtti teljesítésének esetére, hajlandó lenne Bismarck a végleges békefeltételeket Franciaország előnyére módosítani. — Londoni hírek szerint a jelenleg aláírás alatt levő francia kölcsön 82 frank árfolyam mellett jegyeztetik.

Aumale herceg, miután a walesi hgi párt f. hó 19-én meglátogatta Angliából fiával, Guise hggel együtt Versaillesba utazott.

Napoleon császár most ismét egész családjával együtt van Chislehurstban; Eugenia ugyanis legközelebb tért vissza egy kirándulásról, melyet londoni hírek szerint gyémántjai egy részének eladása végett tett, mivel utóbbi időben már nagyon hiányzott a pénz Chislehurstban. Számos imperialista ügynök fordul meg jelenleg az excsászárnál, ki lemondott azon gondolatról, hogy a császárnő regnensége alatt fiát helyezze vissza a francia trónra, Napoleon saját személyében kíván füllépní trónkövetelőül s legközelebb felhívást fog intézni a francia nemzethez a plebiscitum követelését sürgetvén tőle, mint a mitől a klerus támogatásával nagyon sokat remél.

A communiták ellen még mindig tart a hajtóvadászat Párisban. Legközelebb Cluseret elfogatásáról értesültünk; Milliéret Liverpoolban látták, Vermorel meghalt Versaillesban. Továbbá Pyat Félix elfogatása is valónak bizonyul be. Ő párisi lapok szerint 18-án reggel fogatott el a „Hotel des Italiens“-ben, melynek egyik szobáját két jómódu fiatal ember már néhány hó óta lakta, kik az utóbbi napokban azt beszélték, hogy Rouenből egy nagybátyjuk megérkezését várják.

A nagybátyja e hó 2-án csakugyan megérkezett, mintegy hatvan éves vöröshaju s ugyanolyan rövidre nyírott szakállu aggastyán. Egyik lábára sántított kissé s megérkezéssel töstént ágyba feküdt s orvosságokat rendelvén meg azóta el nem hagyta szobáját. A rendőrség értesülvén az aggastyánról gyanusnak tünt fel előtte s 18-án három rendőr betörvén hozzá, haját szakállát megmosták s azonnal Pyatra ismertek benne. Ruhájának béliésében 300.000

frankot találtak, bizonyos nála letartóztatott Dirby asszonytól pedig egy utlevelet Pyat számára és 100.000 frankot bankjegyekben. A két fiatal embernek még nem akadtak nyomára.

A „Vérité“ f. hó 19-iki számában, ezeket olvassuk:

A plebiscitumos császárság helyreállítása komoly veszélylyel fenyeget. A banapartisták szept. 4-ike után nagy bölcsen vendégszerető tartományokba menekülvén, mialatt a köztársaság az általok felingerelt ellenség ellen kétségbeesett tusát vívott — most, a midőn védelmükre van már elég rendőr, szépen visszazállingóznak. És legott minden titkolózás nélkül hozzálatnak a eselszövényekhez, manifestumokat küldözgetnek a reájok hunyorgó vagy megvásárolt lapokba s követjelöltekül lépnek fel a háboru által tényleg megkimélt választókerületekben. —

A „Gazetta de France“ azon veszélyre utal, melyet a bonapartismus a társadalmi haladásra gyakorolhat. Számos conservatista nem látta — ugymond — hová vezet bennünket a decz. 2-ki kormány, vagy pedig azon képzelődésien ringatták magukat, hogy e kormányt szabadelvűvé, erkölcsössé és konservatívá tehetik! Nézetünk szerint ez idő szerint is abban fekszik a legnagyobb és a legkövetlenebb veszély, hogy a bonapartismus republikanus álczák alatt kezd közöttünk tért foglalni.

Az „Univers“ nincs megelégedve Thierssel. Szerinte az lett volna feladata a végrehajtó hatalom fejének, hogy a nemzeti érülettel megegyezőleg végleges alkotmányt adjon az országnak még pedig minden komolyabb rázkódtatások nélkül. Thiers azonban helyesebbnek látott egy újabb kísérletet; képesnek tartotta magát fentartani a hőttársaságot republikanusok nélkül, s helyre állítani a rendet oly kormányformával, melynek párthivei tulnyomó számban a rendtelenség emberei. Ha az ország józan érülete nem fog tiltakozni ez experimentaló politika ellen, a köztársaságot Thiers bölcs vezetése mellett rövid időn a császárság fogja felváltani.

A „Journal des Débats“ érdekesen fejtegeti a császárság magatartását a nemzetközi munkásegylettel szemben, valamint ez utóbbi egyesület helyzetét a külföldön. Midőn — írja a nevezett lap — megakadályozta a császárság a legbecsületesebb szabadelvű és conservatív egyének egyesülését avégre, hogy jelöltjeik megválasztása fölött értekezzenek: atyai szemmel nézte a munkásegylet összefüvetleit, mely fenhangon tudatta, hogy czélja végezni a tökével és tőkepenzesekkel; azon reményben, hogy elnéző lesz a császárság iránt, minden lélekfurdalás nélkül átengedték neki a társadalmat. Végre azonban azt vették észre, hogy az international ép oly kevésbé barátja a trónoknak mint a tőkének. S a császárság 1867-ben anélkül, hogy nyíltan fellépett volna az international ellen, figyelemmel kísértette levelezéseit s lefoglalta a lausannei congressus statumait és okmányait. S noha az okmányok világosan kitüntették a császárság előtt, hogy kivel van dolga, ez mind a mellett is újabb kísérleteket tett a munkásegylet megnyerésére.

Franciaországban a hadsereg újjászervezése ügyében kiküldött nagy bizottság befejezte működését. —

A „Patrie“ szerint jövőre a francia tényleges hadsereg 360.000, a tartalékbad 900.000 emberből fog állani.

A szolgálati idő állítólag három évre fog terjedni. A kormány fölhevitt minden szakértőt, hogy hozza nyilvánosságra minden nézeteit a hadsereg reformja ügyében, s a hadügyminiszter megengedte, hogy a tiszték kinyomathassák eszméiket és térveiket.

A „Hon“ 137. számában olvassuk:

Legyünk tisztában, hogy miről van szó?

Egy idő óta a magyar lapok nagy része sürüen felszólal a Magyarországon jelentkező németesítési kísérletek miatt. Ezt a pesti és bécsi sajtó egy része úgy magyarázza, mint a német „nemzet“ iránt szított ellenszenvet.

Ez nem csak tévedés, de az illetők részéről szándékos félremagyarázás.

Mi nem vagyunk sem németfalók, sem nemzetiségi dühöngők: ellenkezői annak.

Szerintünk mind irodalmi, mind társadalmi téren egyenjogúsága van minden nemzetiségi törekvésnek, és így a németnek is. A magyar nyelv fölényét csak odáig pártoljuk, a meddig az állam tart, a meddig az állami erőfelfejtés érdekében egy hivatalos közvetítőnek léteznie kell. A magányélet, a családi és üzleti viszonyok dolgában pedig semmi nyomást nem akarunk gyakorolni.

Mi csak a saját élve maradásunk érdekében

emelünk szót, a midőn már nagyon kényszerítve vagyunk rá. Mi csak azon óhajtsanak adunk kifejezést, hogy a kit már a születés és a mit már a sors szélsője magyarnak alkotott, legalább az „ne tagadja meg nemzetét; hanem legyen annak egyéni fentartója saját egyéni érdekében.

Nagyon különösnek találjuk, hogy e nézetünknek épen ott támadnak ellenfelei, a hol a német nemzetnek, mint nemzetnek legürgalmatlanabb ellenfelei ülnek. Olvassa el valaki a helybeli német lapok és a „Reform“ egy évi számait, nézze végig a Németország ellen beadott petíciók aláíróinak névsorát s meg fog felőle győződni, hogy a kik a „nagy Németország“ az „egységes német nemzet“ ellen szították itt nálunk a haragot: ugyanazok vádolnak most minket, hogy mi vagyunk türelmetlenek a német elem iránt — itt Magyarországon.

Igen is.

Ezen urak szerint a németnek teljes joga van itt Magyarországon németesíteni — csak Németországon nincs.

Itt nálunk mindent oda kell adunk a németnek; állami önállásunkat, pénzünket, társalgási nyelvünket; hanem ha odahaza Németországon akar hatalomra kapni a német, a hol a nemzetiség szeretete már erény: ott meg kell támadni érte! Tőlünk el, veheti a fővárosunkat is a német, az helyes, az liberális; hanem ha a Németországhoz tartozó tartományokban germanizál, az ellen protestálnunk kell — az már zsarnokság.

Ezeket a tételeket így állítják fel az „ittthon“ német barát; „ott künn“ németellenség körei és azoknak organumai.

És még nem is anomalia ez a felfogás.

Egy megerősödött Magyarország mindig erős védbástya egy egységes Németországra nézve; míg egy megosztóztatott Magyarország mindig lehetséges operationális basis Németország szétbontására.

Azonban mi e világos czélzattal szemben nem ülünk fel ellenfeleinknek, s azért kinyilatkoztatjuk, hogy e tárgyban a polemikát nem folytatjuk tovább.

A nemzetiségek jogai előttünk szentek, a nemzetiségek közötti verseny nemesen folytatandó, a közművelődés, az irodalom, az ipar, művészet és üzlet mezején, ott jelen leszünk s küzdeni fogunk minden erőnkkel, de nemes fegyverekkel, a magunk nemzetiségeért, s az ellenküzdelemnél is üdvözölni fogjuk nemesak a németet, de minden nemzetiséget. Mi önmagunkat becsüljük meg azzal, midőn győzelmünk lehetőségében hiszünk; hanem ahhoz a valódi erő kifejtése kell, ahhoz tettek kellene, nem szavak. —

Hogy ilyen tettvágy, ily erőfelfejtés mutatkozni fog, arról meg vagyunk győződve. A ki magyar, bebizonyítandja minden téren, hogy mit ér a magyar, a nélkül hogy más nemzetet kisebbiteni akarna.

Jó k a i M ó r.

Az igazság érdekében!

A Prásmári gazdasági s társadalmi viszonyokat ismertető urnak a Kronstädter Zeit. legutolsó számaiban szolgáljon felvilágosító tudomásul, hogy nem létezik Prásmáron az országnak első s talán egyedüli haltenyészítő intézete, hanem hogy tudunkkal az „első“ haltenyészítő intézet „Krizbá“ állítatott s hogy ezen s a Prásmárin kívül még Feleken (Freck) és Talmácson N.-Szében mellett is léteznek haltenyészítő intézetek.

V e g y e s.

Jövő hó 3-ik napján, azaz hétfőn a helybeli ref. iskola, mint az ez előtti években szokott májális-át megtartatandja.

A bizottmány.

(A brassóvidéke helyszíneltetésével) megbizottk. telekk. főbiztos Ujhelyi Béla ur f. hó 24-én a szabadságolt állományban honvéd főhadnagyá neveztetett ki.

(A horváth országgyűlés.) mint a „P. Lloyd“-nak Zárgábból írják, ismét elhalasztott, még pedig július 3-ról szeptember hó 20-ra, hogy a körösi és szentgyörgyi batárezredeknek az alkalom megadassék az országgyűlésben való részvételle. Mint ugyanazon lap írja, a legközelebbi napokban hivatalos közlések várhatók, melyek szerint az esküdtszék sajtóügyekben Erdélyben is föl fog állítani, még pedig már f. é. július 1-től fogva.

(Tisza Lajosról), mint közlekedési új ministerről a „P. Napló“ már életrajzot közöl. Szü-

letett Geszten 1833-ban, és Szőnyi Pál nevelői felügyelete alatt tanult 1848-ig. A forradalom után körutat tett Európában és Egyiptomban. A gulák és obeliszkek földjén sok eszméje támadt a szépités és közlekedési ügy körül — mondja az életrajz. Az alkotmány szünetelése alatt a helvét egyházi és iskolai ügyek körül serénykedett és segédgondnokká választák. 1861-ben képviselő lett s a határozati párthoz tartozott; 1865-ben azonban a jobboldalon jelent meg s onnan 1867-ben Biharmegye főispáni székébe lépett, honnan a fővárosi közmunka tanács elnökévé hivatott meg. A „Reform“ ugyancsak a 172 számának vezér cikke elégteltenkedik Tisza Lajos minisztersége miatt.

(Ügyvédszta t i s t i k a). A Waga László igazságügyminiszteri fogalmazó által az igazságügyminiszterium meghagyása folytán s hivatalos adatok nyomán szerkesztett „Magyar- és Erdélyország területén lakó gyakorló ügyvédek statisztikája“ című munkálatból közöljük a következő adatokat: Magyarországon volt ugyanis 1870-dik év végével 3490 gyakorló ügyvéd, Erdélyben 240, összesen tehát: 3730; arányitva tehát az ügyvédek számát a népességéhez, mely az 1870-dik évi népszámlálás szerint Magyarországon 11.117, 623-ra, Erdélyben pedig 2.101.727-re és így összesen 13.219.350 főre rug, általában 3544 lélekre esik egy ügyvéd. Legtöbb ügyvéd Pesten van; 651, hol a 200,476 főnyi népességéhez arányitva minden 307 főre egy-egy ügyvéd esik; Pestnél tehát ügyvédek dolgában csak Eperjes város boldogabb, mert ezen 10.772 lelket számláló városban 41 gyakorló ügyvéd székelt, ezekből így minden 262 lélekre esik egy; míg ellenben Szepesmegye hatóságának területén, mely 128.956 főnyi népességet számlál csak 2 gyakorló ügyvéd lakik, és így egyre-egyre 64.479 lélek esik.

(Egy oklevelestanító), ki a magyar, német és francia nyelveken kívül az algymnasialis tantárgyakban, nem különben a rajz és ütenyírásban oktatást adni képes, — ohajt helyben, vagy vidéken mint nevelő alkalmaztatni. — Vagy mint volt hivatalnok valamely irodában alkalmazást nyerni mint írnök, vagy mint ügynök valamely váltó üzletben. Becses megkeresések kéretnek a szerkesztőséghez beküldetni.

(Néptanítók ismerettára) című nevelés oktatási betürendes enciklopédiára az „Athe-neum“ mint kiadó s Molnár Aladár mint szerkesztő aláírásí felhívást adott ki. A felhívás feleliti, hogy a nemzeti közműveltség előrevitelében kétségekivül a néptanítóknak van majdnem legfontosabb teendőjük. Főadatuk hü betöltésére azonban részükről nem csupán ügybuzgalom, kitartás és gyakorlottság kívántatik, hanem a kor színvonalán álló műveltség, és főleg a ma már terjedelmes pedagógiai és didaktikai tudományokban sokoldalú és oly ismeretgazdagság, minőt tanítóink közül a legtöbben sem a tanítóképezdében töltött rövid idejük alatt, sem azóta nem szerezhettek meg eléggé. —

Mindazon irodalmi munkákat pedig, melyekből a szakaihoz szükséges különféle ismereteket merithetnék, részint az idegen nyelvek nem tudása, részint anyagi szegénység miatt szintén kevesen szerezhetik meg. Ez okból vállalkozott a szerkesztő a főneveltek cím alatt, egy olcsóságánál fogva minden néptanító által megszerezhető enciklopédia megszerzésére. Az egész mű ára, mely 80 ivre, három kötetre fog terjedni, 3 frt., kötetenkint 1 frtért fogják kapni az aláírók.

(Urnapján történt,) Erdély Mindszent községében, hogy éjjel eső hulván, reggel az aszszony-nép mind kisereglett kertbe és szántóföldre káposzta-palántát ültetni. Így megszeptségtelenitvén az ünnepet, a gonoszokat 1 és 2 frtnyi büntetésre ítélték. Ezek közt van a kath. lelkész és kántor gazdasszonya is.

Értékpapíros és pénzárak Brassóban Jun. 29.

	Pénz.	Áru.
Hitelintézeti sorsjegyek	174 —	175 —
Osztr. nemzeti adósság ezüstben	68 —	69 20
„ „ „ papírban	58 25	59 25
Magyar jutalmi sorsjegyek	92 50	93 75
„ „ földteherm.	78 25	80 25
Erdélyi „	75 50	76 75
Bánáti „	77 —	78 50
1839-ki sorsj. kölcsön $\frac{1}{1}$	284 50	289 —
„ „ $\frac{1}{5}$	287 50	289 —
1860-ki 500 frtos 5% sorsj.	99 40	100 40
„ 100 „ „	111 50	113 —
1864-ki 100 „ „	125 20	127 —
Cs. kir. arany	5 93	5 95
Ezüst	123 %	129 %
Osztr. magy. 8 frtos arany	9 94	9 92
Napoleon d'or	9 92	9 98
Vereinsthaler	1 82	1 86
Porosz tallér	1 82	1 88
Ikosár	2 17	2 25
Rubel	1 88	2 98

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Kenyeres Adolf.

Sotir Mantsu és fiai bank- és váltóüzletében BRASSÓBAN

vásároltatnak legmagasabb árakban

Erdélyi földteherm. kötvények.

Ugyanott beváltatnak mindennemű szelvények. — Mindenféle sorsjegyek árulása részleteken olcsó árban!

Iroda: színházutsza, vásárház Nr. 2.

(119 1—3)

Előpataki ásványvíz.

Több évi tapasztalat azt tanította, hogy a február és márczius havakban töltött víz eredeti jóságát és oldó erejét sokkalta tovább és jobban megtartja mint a más időszakokban töltött. Ugyan-azért úgy intézkedtem, hogy f. év február és mártius havaiban a főkutból tiszta új üvegekbe, javított dugaszolással annyi víz és úgy töltessék, hogy a víz minősége iránti minden igénynek elég legyen téve és minden megrendelés a leggyorsabban teljesíthetessék.

Lehető hamisítások kiküldése céljából a raktáramból kikerülő üvegek cink-kupakkal vannak ellátva, melyen köriratban kinyomott betűkkel e szavak: „Előpatak Dr. Otrobán,“ középen pedig „1871“ olvashatók. Továbbá örömmelre válik tudathatnom, miszerint a tavalyi árakat, az idém tetemesen leszállíthatom és az által ezen jó hatású víznek élvezhetését könnyebbíthetem. Ugyanis egy 50 nagy üveget tartalmazó ládának ára az idén csak 7 frt. 50 kr. egy 66 kisebb üveget tartalmazóé 7 frt. és a közönség kényelmére újabbán készült 25 nagy üveget tartalmazó ládának ára 4 frt. Az üvegenkénti eladást a brassói fogyasztó egyesület (Consumverein) eszközli.

Egyszersmind ajánlom a felügyeletelem alatt készült

„Előpataki hajtó pezsgő-porokat“
melyeknek főraktára Brassóban Száva Gerő urnak „a koronához“ címzett gyógyszer-tárában van.

42 18—0

Dr. Otrobán Nándor.

485/1871 sz.

115 3—3

Árlejtési hirdetmény.

A Brassói magy. kir. mérnöki hivatal irodájában 1871. évi Julius hó 7-én délelőtti 10 óraker szöbéli kisebbitendő — árlejtés fog következő építési — helyreállításokról el-elkülönítve tartatni és eddig:

1. Az Ojtozi ut 46 $\frac{3}{8}$ mértföld szakaszán létező 68 számú hid kijavitásáról; összeg 195 for. 50 kr.

2. Az Ojtozi ut 44 $\frac{6}{8}$ mértföld szakaszán létező 59. számú hid kijavitásáról; összeg 1198 forinf. 25 kr.

3. Az Ojtozi ut 48 $\frac{2}{8}$ mértföld szakaszán létező karfák helyreállításáról; összeg 498 ft. 43 kr.

4. A Nagy-Szebeni ut 35 $\frac{0}{8}$ mértföld szakaszán létező 422 számú hid újbóli építéséről; összeg 3644 frt.

A vállalkozni kívánók sziveskedjenek tehát fennevezett napon és órában, az 5 % bánatpénzzel ellátva, a m. kir. mérnöki hivatal irodájában megjelenni, hol a közben is az árlejtés és építés — szerződési iratok megtekinthetők.

Szabályszerű írásbeli ajánlatok csak is a szóbeli árlejtés kezdetéig fogadtatnak el.

Brassó 1871. évi Junius hó 2-án.

A m. k. mérnöki hivataltól.

Nyomatott Römer és Kammerel.

Pályázat.

Brassóvidéken Türkös községben a községi iskola I. osztálya tanítására magyar ajku segédtanító kerestetik.

Évi fizetése 250 frt. o. é. és 30 frt. o. é. szálláspénz. 117 3—3

Megkivántatik a pályázótól, hogy a törvény kívánalma szerinti képességét kimutató oklevéllel birjon. —

Kéretnek az illető pályázó urak folyamodásait kellőleg felszerelve folyó év Julius 25-ig alólirt iskolaszéki elnökhöz beadni.

Türkös, 1871, junius 18-án.

Ut. p. Hosszufalu.

Fejér István,
iskolaszéki elnök.

PAP FERENCZ nádszék- és butorgyártó.

Figyelmébe ajánlja a t. ez. közönségnek jó és oltsó nádszék, fotelette, kanape, pione és több fából való szobabutorait.

Megrendeléseket elfogad, és a távolabb vidékre is gyorsan kieszközöl. Kivánatra mintakártyákat bérmentesen küld.

Ugyanott egy tanuló felvétetik.

Gyára és raktára vagyon Brassóban, a Nagypiatzon 326. szám alatt a Remenyik-féle házban a rendőrség (22) mellett. 26—0